Maa- ja metsätalousministeriö

Uusitalo Laura, Hörman Ari, Ratasvuori Heta, Kallio Matias, Kytölä Tapio, Almakari Aida

Neuvostoraportti

4.7.2023

EU/12/2023-MMM-47

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.-27.6.2023 neuvosto-raportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.-27.6.2023

Maatalous- ja kalastusneuvosto järjestettiin Luxemburgissa 26.-27.6.2023. Kokouksessa Suomea edusti maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvostossa aloitettiin orientoituminen syksyn kalastuskiintiöneuvotteluihin kuulemalla komission esitys yhteisen kalastuspolitiikan tilanteesta ja suuntaviivoista koskien vuoden 2024 kalastusmahdollisuuksia. Lisäksi puheenjohtaja antoi päätelmät kalastuspolitiikkapaketista. Kalastusaiheista käytiin laajat keskustelut, joissa nousivat esille erityisesti suhteet kolmansiin maihin, energiasiirtymän vauhdittamisen tärkeys ja Itämeren ympäristöongelmat.

Puheenjohtaja esitteli edistymisraportin kasvinsuojeluaineiden kestävää käyttöä koskevan asetusehdotuksen käsittelystä neuvostossa kevätkaudella 2023. Jäsenvaltiot kiittivät rakentavista keskusteluista, jotka ovat pääasiallisesti vieneet asiaa oikeaan suuntaan. Kaikki maat totesivat kuitenkin, että jatkokeskusteluja tarvitaan.

Komissaari Wojciechowski kertoi kansainvälisen maatalouskaupan tilanteesta. Mm. EU:n ja Australian välisen vapaakauppasopimuksen neuvottelut ovat pitkällä. Jäsenvaltiot painottivat pääosin kansainvälisen kaupan ja kauppasopimusten edistämistä, mutta siten, että EU:n oma tuotanto ei liikaa kärsi. Muutama jäsenvaltio otti esiin sen, että EU:n ja kolmansien maiden viljelijöillä pitää olla tasapuoliset kilpailuedellytykset markkinoilla. Suomi ja useat muut jäsenvaltiot totesivat, että EU voi tukea kestävien ruokajärjestelmien edistämistä globaalisti kauppaneuvotteluiden kautta.

Neuvoston muissa asioissa jäsenvaltiot suhtautuivat kriittisesti komission valmisteluun maatalousvarauksen kriisipaketeista toivoen jatkossa lisää avoimuutta, objektiivisuutta ja selkeyttä. Komissio myönsi puutteet, mutta vetosi myös poikkeuksellisiin Ukrainan sodan ja ilmastonmuutoksen aiheuttamiin olosuhteisiin. Lisäksi muissa asioissa jäsenvaltiojoukko pyysi tiettyjä yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) poikkeuksia epäsuotuisten sääolojen, erityisesti kuivuuden, takia.

Muissa asioissa neuvosto keskusteli myös Euroopan kasvavista suurpetopopulaatioista ja niiden aiheuttamista vahingoista, eteerisien öljyjen luokituksesta, jäsenvaltiojoukon pyynnöstä kieltää turkistarhaus, yhteinen terveys –mallin monialaisen yhteistyön vahvistamisesta zoonoosien

aiheuttamien terveysuhkien osalta sekä YK:n ruokajärjestelmähuippukokouksen arviointitilaisuudesta.

Lisäksi puheenjohtaja esitteli muissa asioissa tilannekatsauksen kolmeen käsiteltävänä olevaan säädösehdotukseen, joista on kolmikantaneuvottelut meneillään Euroopan parlamentin kanssa; asetus maantieteellisistä merkinnöistä, asetus siirtymisestä maatilojen kestävyyttä koskevaan tietoverkkoon (FSDN) sekä asetus luonnonmukaisen lemmikkieläinruoan merkinnöistä.

Seuraava maatalous- ja kalastusneuvosto pidetään 25.7.2023 Brysselissä. Sitä ennen pidetään epävirallinen kalastusministerikokous Vigossa Espanjassa 17.-18.7.2023.

MAANANTAI 26. KESÄKUUTA 2023

1. Esityslistan hyväksyminen (10623/23)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 10623/23 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntökohtien luettelo (10772/23)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 10772/23 mukaisesti.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely) (10773/23)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 10773/23 mukaisesti.

KALASTUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. Tiedonanto yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tilanteesta ja vuoden 2024 kalastusmahdollisuuksia koskevasta kuulemisesta (10451/23) (Ratasvuori)

Komissio esittelee
Keskustelu

Komissaari Sinkevičius kertoi kalakantojen tilan parantuneen monilla merialueilla. Itämerellä ollaan kuitenkin hälyttävällä tasolla. Komissaari kehotti jäsenvaltioita toimeenpanemaan EU-lainsäädäntöä täysimääräisesti, viitaten Itämeren ympäristöongelmiin. Komissaari huomautti, että kalastusmahdollisuuksien määrittämistä seurataan hyvin tarkkaan julkisuudessa ja on erittäin tärkeää, että huonossa kunnossa olevien kantojen kalastus pidetään minimissä. Alhaisista kiintiöistä olisi pystyttävä sopimaan myös kolmansien maiden kanssa. Komissaari nostikin puheessaan esille tasapuoliset toimintaedellytykset Välimerellä ja yhtenäisyyden merkityksen lähdettäessä neuvotteluihin Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) ja Norjan kanssa. Komissaari toi myös esille, että kalatalouden kestävyyttä olisi parannettava. Ala on kärsinyt Ukrainan sodan vaikutuksista. Energiatehokkuutta tulisi parantaa ja irtaantua hiilestä. Lisäksi komissaari mainitsi puheessaan ankeriaan hoitosuunnitelmien parantamisen, poisheittokiellon ja uuden valvontapaketin, joka tulee parantamaan kalastuksen valvontaa ja seurantaa.

Keskustelu oli polveilevaa ja esille nostettiin monia huolenaiheita. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa oltiin lähtökohtaisesti samaa mieltä komission esittämistä peruslinjauksista. Yleisesti ottaen keskustelussa oltiin hyvin huolissaan kalatalousalan kohtaamista haasteista ja vaikeasta tilanteesta. Sosioekonomisten vaikutusten huomioimista pidettiin jatkossa tärkeänä. Erityisinä huolenaiheina nähtiin Itämeren huono ympäristötilanne ja siihen vaikuttavat tekijät (Liettua, Viro, Puola, Saksa, Tanska), suhteet kolmansien maiden kanssa (Belgia, Liettua, Irlanti, viro, Puola, Saksa, Portugali, Latvia, Kypros, Malta, Ranska, Bulgaria, Kreikka, Kroatia, Tanska), alan energiasiirtymän tukeminen ja nimenomaan laivaston uudistaminen ja rahoitus (Kroatia, Espanja, Ranska). Keskustelussa nousi esille myös pienimuotoisen kalastuksen huomioiminen (Slovenia, Kreikka), korkeat polttoainekustannukset (Kypros, Malta, Portugali) ja purkamisvelvoite (Belgia, Alankomaat, Kroatia, Italia, Irlanti). Kaksi jäsenvaltiota puhui monivuotisten kiintiöiden puolesta (Ranska, Portugali). Muutama jäsenvaltio korosti alueellisten tahojen, kuten Itämeren alueen jäsenvaltioiden BALTFISH:in ja Välimeren yleisen kalastuskomission (GFMC) tärkeyttä kalastusmahdollisuuksista päätettäessä.

Myös Suomi tuki komission periaatteita kalastuksen kestävyyden tukemiseksi ja nosti puheenvuorossaan esille Itämeren tieteellisen neuvon pääaltaan ja Pohjanlahden lohen sekä Itämeren silakkakannan osalta. Suomi toi esille, että heikkojen lohikantojen elpymistä voidaan tukea parhaiten kohdennetuilla suojelutoimenpiteillä laajojen kalastuskieltojen sijaan. Suomi kertoi myös käynnistäneensä Pohjanlahden silakkakannan ravintoverkkoa koskevan tutkimuksen ja että viimeaikaiset havainnot viittaavat siihen, että silakoiden kunto on parantunut merkittävästi, mistä johtuen kannan tilanne ei näytä niin vakavalta kuin viime vuonna.

Komissaari painotti vielä lopuksi yhteistyön tärkeyttä.

Puheenjohtaja totesi neuvoston keskustelleen komission tiedonannosta.

4. Päätelmät kalastuspolitiikkapaketista – kestävä, selviytymiskykyinen ja kilpailukykyinen kalastus- ja vesiviljelyala (10504/23, 10505/23) (Ratasvuori)
Hyväksyminen

Puheenjohtaja nosti alustuksessaan esille kalatalousalan moni-ilmeisyyden ja erityispiirteet. Puheenjohtaja korosti, että tarvitaan räätälöityjä ratkaisuja eri alueille. Geopoliittinen tilanne on muuttunut edellisen yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) uudistuksen jälkeen. Yhteistyö kolmansien maiden kanssa on yhä tärkeämpää. Komissio antoi helmikuun 2023 lopulla nk. kalastuspolitiikkapaketin, joka sisälsi kolme tiedonantoa ja yhden raportin. Tiedonannot sisälsivät katsauksen yhteiseen kalastuspolitiikkaan, meriekosysteemien suojelun toimintasuunnitelman sekä kalatalousalan energiasiirtymän toimintasuunnitelman. Raportti käsitteli yhteisiä markkinajärjestelyitä. Puheenjohtaja oli laatinut luonnoksen neuvoston päätelmiksi kalatalouspaketista. Päätelmistä oli käyty perusteellista keskustelua teknisellä tasolla. Päätelmissä on nostettu esiin joukko tekijöitä, jotka on otettava huomioon, kun halutaan edistää joustavaa ja kilpailukykyistä kalatalousalaa.

Italia vastusti neuvoston päätelmiä. Italia toi esille, että heidän kantansa meriekosysteemien suojelua koskevaan toimintasuunnitelmaan ei voi olla myönteinen, kun tarkastellaan sen vaikutuksia alalle. Asiassa edetään Italian mielestä liian hätiköidysti.

Loput 26 jäsenvaltiota tukivat päätelmiä ja nostivat puheenvuoroissaan (pl. Luxemburg) vielä esille prioriteettejaan. Suomi nosti puheenvuorossaan esille, että on tärkeää tukea kaikin tavoin kalastuslaivastojen energiasiirtymää ja sovittaa yhteen kalatalouden ja merituulivoiman edut.

Komissio piti päätelmiä askeleena oikeaan suuntaan, mutta toi esille, että päätelmissä pyydetty analyysi brexitistä olisi ennenaikainen. Komissio painotti, että tarvitaan kaikkien sitoutumista, että pakettiin saadaan puhallettua eloa.

Koska yksimielisyyttä ei saavutettu, puheenjohtaja muutti neuvoston päätelmät puheenjohtajan päätelmiksi, joita tukee 26 jäsenvaltiota. Puheenjohtaja hyväksyi päätelmät kalastuspolitiikkapaketista.

MAATALOUS

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

5. Asetus kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä (9803/23) (Hörman)
Tilannekatsaus
Keskustelu

Puheenjohtaja esitteli kokoamansa edistymisraportin (9803/23) kasvinsuojeluaineiden kestävää käyttöä koskevan asetusehdotuksen käsittelystä neuvostossa kevätkaudella 2023 ministerineuvoston julkisen keskustelun pohjaksi.

Komissio antoi 22.6.2022 asetusehdotuksen kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä. Edellinen puheenjohtajamaa Tšekki antoi oman kautensa päätteeksi oman tilannekatsauksen. Siinä esiteltiin tärkeimmät kysymykset, jotka tuolloin olivat tulleet esille työryhmätasolla. Joulukuussa 2022 neuvosto hyväksyi pyynnön komissiolle laatia tarkentava vaikutustenarviointi. Komission lisätietoja odotetaan heinäkuussa 2023.

Ruotsin puheenjohtajakaudella keskustelu ehdotuksesta on jatkunut neuvoston työryhmän seitsemässä kokouksessa. Keskustelua on jatkettu niistä artikloista, jotka eivät liittyneet komissiolta pyydettyihin lisätietoihin. Ruotsin puheenjohtajakaudella on käsitelty erityisesti integroitua tuholaistorjuntaa (IPM), josta puheenjohtaja on koonnut luonnoksen kompromissitekstiksi. Yksi tärkeimmistä ehdotuksista on se, että jäsenvaltioilla olisi velvollisuus antaa oikeudellisesti sitovia kasvilaji- ja tuotantosektorikohtaisia sääntöjä. Monet valtuuskunnat ovat vastustaneet näitä, koska kasvinsuojelu tarvitsee luonteeltaan joustavuutta. Vaikka keskusteluissa on otettu suuri edistysaskel, niin keskusteluja pitää jatkaa. Muita jatkokeskustelua vaativia aiheita ovat muun muassa ammattimaista käyttöä koskevat velvoitteet, velvoitteiden soveltaminen ja miten rahoitus kytketään yhteiseen maatalouspolitiikkaan.

Komissaari Kyriakides kiitti puheenjohtajaa edistymisraportista ja ehdotuksen rakentavasta käsittelystä. Komissaari tietää, että jäsenvaltiot pyytävät enemmän joustavuutta, mitä tulee sääntöjen noudattamiseen. Tässä voidaan varmaan löytää tasapaino. IPM on erittäin tärkeä sekä viljelijöille että kansalaisille. Komissio on tietoinen huolista, jotka liittyvät hallinnolliseen taakkaan.

Komissaari tietää, että neuvosto odottaa komission vastaavan jäsenvaltioiden pyyntöön lisätiedoista niin, että päästään eteenpäin keskusteluissa. Komissio toimittaa vastauksensa neuvostolle 5.7.2023. Komissio antaa kokonaisvaltaisemman kuvan siitä, miten kasvinsuojeluaineiden käyttö suhteutuu Pellolta pöytään- ja biodiversiteetti-strategioihin. Lisätiedot ja Ruotsin kauden ponnistelut auttavat keskustelua eteenpäin neuvostossa. Komissaari pitää tärkeänä, että kolmikantaneuvotteluissa Euroopan parlamentin kanssa saadaan ratkaisu, joka vastaa viljelijöiden ja kansalaisten huoliin. Komissaari tietää, että kaikki jäsenvaltiot haluavat vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttöä, vaikka kaikki eivät komission kanssa olekaan samaa mieltä kaikesta. Komissio on laatinut herkistä alueista asiakirjan ja komissio on valmis toimimaan rakentavassa hengessä myös jatkossa.

Kaikki jäsenvaltiot pitivät aiheesta puheenvuoronsa, joissa kiitettiin puheenjohtajamaata rakentavista keskusteluista, jotka ovat pääasiallisesti vieneet asiaa oikeaan suuntaan. Kaikki maat totesivat kuitenkin, että jatkokeskusteluja tarvitaan, myös jo käsitellyistä aiheista, mutta varsinkin niistä aiheista, joita koskevia lisätietoja odotetaan komissiolta. Jotkin maat totesivat, että merkittävää edistymistä ei ole tapahtunut ja kaikki tärkeät aiheet ovat vielä auki, eikä kunnollista jatkokeskustelua voida käydä ilman komission tarkempia tietoja. IPM:ää pidetään tärkeänä työkaluna tuholaistorjunnassa mutta sitovia sääntöjä pidettiin hallinnollisena taakkana, eivätkä tällaiset säännöt jousta tarpeeksi muuttuvissa olosuhteissa tai tilanteissa. Toimivia vaihtoehtoja toivotaan kasvinsuojeluaineille, ettei kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen johda satojen vähenemiseen tai sadon laadun vaarantumiseen. Ehdotuksen vaikutuksia ruokaturvaan ja kustannuksiin pidettiin merkittävinä uhkina.

Useat maat muistuttivat, etteivät sitovat maakohtaiset kasvinsuojeluaineiden vähentämisvaatimukset

ole perusteltuja eikä näiden laskennassa oteta tarpeeksi huomioon maissa jo tehtyä työtä. Lisäksi lähes kaikki maat muistuttivat ehdotetun herkkien alueiden kasvinsuojeluaineiden käytön täyskiellon suhteettomuudesta sekä hallinnollisesta taakasta. Lisäksi on varmistettava, että EU:n oma tuotanto ei joudu eriarvoiseen asemaan tuonnin kanssa.

Muutamassa yksittäisessä puheenvuorossa korostettiin, että kunnianhimo on pidettävä korkealla eikä ehdotuksen käsittely saa viivästyä. Näissäkin puheenvuoroissa kuitenkin mainittiin ehdotuksen ongelmina herkkien alueiden suojelun ja riskien sopusuhtaisuus sekä hallinnollinen taakka.

Tuleva puheenjohtajamaa Espanja kiitti puheenjohtajaa edistymisraportista ja loistavasta työstä tässä tärkeässä ja vaikeassa aiheessa. Espanja totesi, että merkittävää edistystä on tehty IPM:ssä, hallinnollista taakkaa on vähennetty, maakohtaisuutta on otettu huomioon. Suunta on oikea ja tehty työ on hyvä pohja jatkokeskusteluille, mutta mitään ei ole sovittu, ellei kaikkea ole sovittu. Espanja lupaa työskennellä kovasti ja rakentavasti ja lupaa ottaa aiheen heinäkuussa neuvoston asialistalle, jolloin käydään keskustelu komission lisätiedoista. Jatkotyö on tärkeää, mutta aihe on herkkä ja katsotaan, miten pitkälle päästään.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin Ruotsin puheenjohtajatiimiä hyvästä työstä tässä asiassa. Suomea edustanut ministeri Essayah kertoi olevansa tyytyväinen Ruotsin puheenjohtajakaudella käytyihin rakentaviin keskusteluihin ja piti kompromissitekstejä pääosin hyvinä. Ministeri katsoo kuitenkin, että kompromissiteksteistä on hyvä jatkaa edelleen keskustelua. Kompromissiteksti integroidusta torjunnasta on selkeämpi, kuin alkuperäinen komission ehdotusta. Puheenvuorossa todettiin, että tekstin eräitä kohtia pitää edelleen selkeyttää, esimerkiksi integroidun torjunnan ohjeiden ja säännösten eroa. Selkeyttämistä vaativat myös kirjanpitoon liittyvät velvoitteet. Jatkokeskustelua tarvitaan vielä myös drone-määritelmästä, ammattikäyttöön hyväksyttyjen kasvinsuojeluaineiden käyttäjän koulutusvaatimuksesta ja laajemminkin koko koulutuskysymyksestä.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että tärkein vaikea asia ehdotuksessa on kasvinsuojeluaineiden vähentämisvaatimus. Käytön vähentäminen EU-tasolla on yleisesti kannatettava tavoite. Sen sijaan yksittäisten jäsenvaltioiden sitoviin vähentämistavoitteisiin Suomi suhtautuu kuitenkin varauksella. Komission ehdotus ei riittävästi huomioi muuttuvaa kasvinterveystilannetta tai kasvinsuojelun tarvetta eikä jäsenmaissa jo tehtyä työtä. Ilman toimivia vaihtoehtoja, kasvinsuojeluaineiden kategorinen vähentäminen voi heikentää kasvintuotannon määrää ja laatua.

Kasvinsuojeluaineiden täyskielto ehdotuksen mukaisilla herkillä alueilla on myös ongelmallinen. Suomessa tämä tarkoittaisi nitraattiherkkänä maana lähes koko maata eikä tällainen kielto ole perusteltu myöskään kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyvien mahdollisten riskien kannalta. Jatkokeskustelut ovat siis tarpeen ja Suomi on edelleen valmis jatkamaan rakentavassa hengessä hyvää keskustelua ehdotuksesta myös Espanjan puheenjohtajakauden aikana.

Komissaari Kyriakides vastasi kuulleensa esitetyt kommentit ja totesi kaikille olevan selvää, että kansalaiset odottavat kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämistä, mutta samalla ruokaturva pitää säilyttää. Kasvinsuojeluaineiden kaikkea käyttöä ei ole tarkoitus kieltää, vaan vähentää ylikäyttöä ja mahdollistaa aineiden käyttö viimeisenä keinona. Ehdotuksen antamisen jälkeen tilanne maailmalla on kuitenkin muuttunut: sota Ukrainassa, kysymys ruokaturvasta, inflaatio, ovat suuria huolia niin EU:ssa kuin ympäri maailmaa. Komissaari kertoi suhtautuvansa avoimesti siihen, että löydetään käytännöllisiä ratkaisuja jäsenvaltioille huolia aiheuttavissa asioissa. Hallinnollista taakkaa arvioidaan. Komissio on valmis jatkamaan keskustelua ja työtä rakentavasti jäsenvaltioiden kanssa, heinäkuussa annettavat pyydetyt lisätiedot tulevat olemaan osoitus tästä.

Puheenjohtaja päätti kohdan käsittelyn toteamalla neuvoston saaneen tiedoksi puheenjohtajan edistysraportin ja siitä käydyn keskustelun.

6. Muut asiat

a) Suurpetojen kasvava populaatio ja niiden ihmisille ja eläimille aiheuttama uhka – toimia tarvitaan (10819/23) (Ratasvuori)
Kroatian valtuuskunnan tiedotusasia

Romania alusti aiheesta kertoen, että tähän monimutkaiseen asiaan on löydettävä nopeita ratkaisuja. Suurpetotilanne on vahvistunut ja karhupopulaatioiden kasvu etenkin vuoristoalueilla on tuonut mukanaan negatiivisia seurauksia. Muillakin jäsenvaltioilla on ongelmia, erityisesti susien suuren määrän kanssa. Suurpedot ja ihmiset jakavat samoja alueita. Tarvittaisiin lainsäädäntöä, jolla parannetaan viljelijöiden ja kotieläinten turvallisuutta.

Monet jäsenvaltiot tukivat aloitetta ja toivat esille kohtaamiaan haasteita kasvavien suurpetopopulaatioiden kanssa, kuten esimerkiksi viljelijöille aiheutuneet vahingot ja vaikutukset turismille (Slovakia, Tšekki, Italia, Itävalta, Tanska, Latvia, Slovenia, Puola, Unkari, Kroatia, Viro, Ranska, Kreikka). Muutama jäsenvaltio huomautti, että tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä monitoroinnissa ja seurannan parantamista (Saksa, Bulgaria, Unkari, Kroatia). Muutama jäsenvaltio toivoi lisää tukitoimia (Latvia, Slovenia, Unkari, Kroatia) erityisesti ympäristöbudjetin puolelta (Ranska, Espanja). Pari jäsenvaltiota nosti suurpetojen lisäksi esille kasvaneet hylje- ja merimetsopopulaatiot Itämerellä (Tanska, Latvia).

Myös Suomi tuki Romanian esille nostamaa asiaa. Suomi toi puheenvuorossaan esille, että luontodirektiivi säädettiin yli 30 vuotta sitten ja suurpetojen tilanne on sen jälkeen muuttunut merkittävästi. Olisi siis korkea aika päivittää luontodirektiivin liitteitä. Liitteiden päivittäminen tulisi kuitenkin tehdä populaatiokohtaisesti.

Muutama jäsenvaltio jakoi asiaan liittyvät huolet mutta eivät kuitenkaan nähneet tarvetta lainsäädäntömuutoksille (Saksa, Bulgaria, Espanja).

Komissaari Sinkevičius kertoi, että konflikteja pyritään estämään hyödyntämällä lainsäädännössä olevia välineitä. Komissaari huomautti, että kaikki jäsenvaltiot eivät ole tarttuneet mahdollisuuteen maksaa korvauksia. Lisäksi luontodirektiivi mahdollistaa poikkeukset. Komissaari painotti, että toimenpiteiden on oltava oikeasuhtaisia. Komission suuntaviivoja ollaan päivittämässä ja kaikki jäsenvaltiot ovat mukana työssä.

Puheenjohtaja totesi neuvoston ottaneen tiedoksi Romanian (Tšekin ja Slovakian tukemana) esittämän asian.

b) Aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annetun asetuksen tarkistaminen ja sen vaikutukset eteeristen öljykasvien tuotantoon EU:ssa (11030/1/23 REV 1) (Hörman)
Bulgarian valtuuskunnan tiedotusasia Bulgarian, Romanian ja Slovakian valtuuskuntien puolesta

Bulgarian valtuuskunta on nostanut maaryhmän tukemana asialistalle muissa asioissa julkiseen keskusteluun eteeristen öljyjen riskinarviointiin ja hyväksyntään liittyvän asian, joka on esitelty taustaasiakirjassa 11030/1/23. Suurin huoli kohdistuu asiakirjan mukaisesti siihen, että eteeristen öljyjen hyväksyntää muutettaisiin siten, että arvioitaisiin öljyjen sisältämien komponenttien turvallisuus erikseen eikä öljyä yhtenä tuotteena. Bulgaria esittää, että tämä asia on tärkeä ja keskustelu pitää ottaa mahdollisimman korkealle poliittiselle tasolle. Uusi luokittelu voisi vaarantaa koko eteerisen öljyn tuotannon, vaikka eteerisiä öljyjä on tuotettu vuosisatoja ilman terveyshaittoja.

Kymmenen maata piti Bulgarian lisäksi asiakohdasta puheenvuoronsa, joissa yhdeksän maata (Espanja, Slovakia, Slovenia, Italia, Unkari, Kroatia, Ranska, Portugal ja Kreikka) tukivat Bulgarian esitystä. Puheenvuoroissa korostettiin eteeristen öljyjen tuotannon paikallista merkitystä ja uuden luokituksen aiheuttamaa hallinnollista taakkaa. Ainoastaan Alankomaat piti uutta esitettyä turvallisuusarviointia perusteltuna, koska maan mielestä eteerisiä öljyjä pitää kohdella kuin muitakin kemikaaleja.

Komissaari Kyriakides vastasi asiakohtaan lainsäädännön tavoitteena olevan kuluttajien suojelun ja kaikkia kemikaaleja pitää kohdella samalla tavalla. Kemikaalit pitää merkitä ja niistä tarvittaessa varoittaa kuluttajia, komission ehdotuksen tarkoitus on parantaa luokitusta. Jos eteerisien öljyjen jokin osa on karsinogeeninen, niin öljy pitää luokitella karsinogeeniseksi. Poikkeuksia on mahdollista antaa, jos pystytään osoittamaan, että tuote on turvallinen. Siirtymäaikaa on 18 kk, joten tuottajilla on mahdollisuus osoittaa, mikäli heillä on perusteet poikkeuksiin. Komission mielestä ehdotus on tasapainoinen, mutta komissaari kertoo kuunnelleensa myös huolet ja on valmis tekemään yhteistyötä muiden lainsäätäjien kanssa. Säännöt ovat samat EU:ssa ja ei-EU:ssa tuotetuille eteerisille öljyille.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedoksi asiakohdan esittelyn ja siitä käydyn keskustelun.

c) Turkistarhauksen kielto (10827/23) (Hörman)
Itävallan, Saksan ja Alankomaiden tiedotusasia, Belgian, Kyproksen, Tšekin, Viron, Liettuan, Luxemburgin ja Slovakian valtuuskuntien tukemana

Saksa esitteli julkisena asiakohtana käsitellyn Itävallan, Alankomaiden ja maaryhmän tukeman kannanoton, jossa maat kehottavat komissiota ryhtymään toimiin turkistuotannon ja turkistuotteiden myynnin kieltämiseksi pysyvästi EU:ssa. Kieltoa perustellaan turkiseläinten hyvinvointiin liittyvillä ongelmilla. Perusteluiden mukaan turkiseläiminä pidetyt eläimet ovat lähtökohtaisesti villieläimiä, joiden oloja häkeissä ei voida järjestää tyydyttävällä tavalla. Kansalaisaloite ”Fur Free Europe” keräsi noin 1,5 miljoonaa allekirjoitusta, mikä kuvaa yleisön kasvavaa huolta turkiseläinten hyvinvoinnista.

Kieltoa pidetään myös johdonmukaisena jatkeena komission suunnitelmille kieltää muiden tuotantoeläinten häkkikasvatus tulevassa eläinten hyvinvointilainsäädäntöehdotuksessa. Lisäksi kieltoa perustellaan kansanterveysriskillä: useat ihmisen COVID-19 tapaukset liittyivät minkeillä todettuihin SARS-CoV-2-tartuntoihin. Alankomaat kielsi minkkien käytön tuotantoeläimenä vuonna 2020 minkeissä esiintyneen SARS-CoV-2-infektion vuoksi. Alun perin minkkien tarhaukselle oli siirtymäaika vuoden 2023 loppuun. Muiden turkiseläinten kasvatus oli kielletty vuonna 2008. Itävallassa turkistuotanto on ollut kiellettyä vuodesta 2004 lähtien. Saksassa ei pidetä turkiseläimiä eläinten pidolle säädettyjen vaatimusten takia.

Puheenvuoron pitäneistä maista suurin osa (16 maata: Itävalta, Saksa, Alankomaat, Slovenia, Irlanti, Viro, Tšekki, Liettua, Luxemburg, Slovakia, Bulgaria, Belgia, Puola, Latvia, Malta, Kroatia) kannatti turkiseläinten kieltoa, näistä monet maat ovat jo kansallisesti kieltäneet turkiseläinten kasvatuksen. Turkistuotantoa pidettiin eettisesti kestämättömänä eikä villien petoeläinten hyvinvointia voida turvata häkkikasvatuksessa. Osassa puheenvuoroja korostettiin myös turkiseläinten zoonoositautien uhkaa. Yksittäisissä puheenvuoroissa huomautettiin, että kielto ei saa johtaa tuotannon kasvamiseen kolmansissa maissa ja tuotannon lopettaville tiloille tarvitaan tukea sekä siirtymäaikaa.

Ranska olisi valmis kieltämään eläinten kasvatuksen ainoastaan turkiksiksi, mutta hyväksyy eläinten kasvatuksen turkiksiksi silloin, kun myös liha hyödynnetään. Unkari sallisi vain kesytettyjen eläinten, kuten chinchillojen ja angorakanien, mutta ei villipetojen turkiskasvatuksen. Voimakkaimmin turkistuotantoa kannatti Kreikka, koska tuotanto on taloudellisesti tärkeä alueellisesti ja paikallisesti. Tanska ei kannata turkistuotannon täyskieltoa vaan tuotanto-olosuhteita pitää kehittää vastuullisesti ja vaatimukset täyttäen.

Suomen puheenvuorossa todettiin eläinten hyvinvoinnin olevan tärkeä asia ja on hyvä, että siitä keskustellaan. Kaiken kestävän eläintuotannon, myös turkistuotannon, edellytys on terveet ja hyvinvoivat eläimet. Vastuunsa tunteva turkiselinkeino vastaa omalta osaltaan siitä, että eläinten hyvinvoinnista huolehditaan ja sitä kehitetään. Turkiseläinten hyvinvointia voidaan ja pitää kehittää viimeisimmän tieteellisen tiedon ja parhaimpien käytäntöjen pohjalta ilman, että on tarvetta kieltää elinkeino.

Komissaari Kyriakides kiitti keskustelusta, joka antaa pohjia komission jatkotyölle eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistamiselle. Keskustelu osoittaa, että aihe on tärkeä ja turkistuotannossa eläinten

hyvinvointi ei ole kunnossa. Lainsäädäntöä uudistetaan tieteelliseltä pohjalta, ottaen huomioon tekninen kehitys, kestävyys sekä yhteiskunnan näkemykset ja eettisyys. Turkiseläinten hyvinvoinnista ei ole tällä hetkellä Euroopan elintarvikevirasto EFSA:n tieteellistä neuvoa, muut eläinten hyvinvointikysymykset ovat olleet kiireellisempiä. Komissio ottaa huomioon EU:n kansalaisaloitteen turkistarhauksen kieltämiseksi ja komissio tulee vastaamaan aloitteeseen.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedoksi maaryhmän esittämän kannanoton ja siitä käydyn keskustelun.

d) Yhteinen terveys -mallin monialaisen yhteistyön vahvistaminen zoonoosien aiheuttamien terveysuhkien osalta (10924/23) (Hörman)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio Ruotsi on nostanut asialistalle julkisena käsitellyn tiedotusasian liittyen Yhteinen terveys –lähestymistavan (engl. One health) mukaisen monialaisen yhteistyön vahvistamisen zoonoosien aiheuttamien terveysuhkien osalta. Aihe oli eräs eläinlääkinnällisistä puheenjohtajakauden teemoista. Zoonoosien torjunta perustuu monialaiseen yhteistyöhön.

Kansainvälisten tilastojen mukaan 60 % ihmisten sairauksista on peräisin villieläimistä. COVID-19 -pandemia on vain yksi ajankohtainen esimerkki tästä. Jotta pystymme hallitsemaan näitä suuria globaaleja riskejä, kuten mikrobilääkeresistenssiä, tarvitaan monialainen strategia. Siksi puheenjohtajamaa päätti yhdeksi puheenjohtajakauden teemakseen keskustella siitä, miten eläinlääkintäpäälliköt ja kansanterveyspäälliköt voisivat tehdä enemmän yhteistyötä ja torjua zoonooseja. Aiheesta järjestettiin kokous, johon osallistuivat eläinlääkintä- ja terveyspäälliköt, ja lisäksi kutsuttuina kv-järjestöjen ja komission edustajia. Kokous oli antoisa, puheenjohtaja esittää kiitoksensa osallistuneille ja keskustelua tarvitaan jatkossakin.

Komissaari Kyriakides kiitti tärkeän aiheen ottamisesta neuvoston keskusteluun ja aikaisemmista keskusteluista. COVID-19 pandemia osoitti, kuinka tiiviisti muiden eläinten ja ihmisten terveys liittyvät toisiinsa ja miten paljon ilmastonmuutos vaikuttaa. Tarvitaan yhteistyötä sektorien välillä niin, että voidaan ennaltaehkäistä, seurata, ennakoida ja vastata zoonoosien terveysuhkiin. Komissaari esitti kiitokset puheenjohtajamaalle sen aloitteesta järjestää yhteinen kokous eläinlääkärien ja julkisen terveyden asiantuntijoiden välillä. Aiheessa on globaali ulottuvuus ja tarvitaan sekä YK- että EU-tasoilla lisäponnisteluja. One health –lähestymistapa on tärkeä ja siitä pitää kehittää vielä tehokkaammaksi. Lisäksi tarvitaan indikaattorit, miten seurataan ja mitataan One health –politiikan toimeenpanoa.

13 maata (Suomi, Liettua, Unkari, Slovakia, Ranska, Latvia, Alankomaat, Kreikka, Itävalta, Portugal, Italia, Belgia, Slovenia) pitivät asiakohdassa puheenvuoronsa, joissa kaikissa kiitettiin puheenjohtajamaata aiheen ottamisesta neuvoston asialistalle ja puheenjohtajakaudella käydyistä keskusteluista. Puheenvuoroissa korostettiin tiivistä yhteistyötä eläinlääkintä- ja ihmisterveyssektorien välillä ja toivottiin myös jatkossa yhteiskokouksia. Yhteistyön avulla voidaan välttää myös päällekkäisyyksiä. Yhteistyölle tarvitaan myös rahoitus ja one health –osaajia pitää kouluttaa. Zoonoosit ja mikrobilääkeresistenssi (AMR) eivät tunne rajoja, joten tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin puheenjohtajaa tärkeän asian ottamisesta esille. Zoonoosien ehkäisy edellyttää poikkileikkaavaa yhteistyötä eläinlääkintä-, terveys- ja ympäristöviranomaisten kesken. Yhteistyö pitäisi sisällyttää näiden viranomaisten perustehtäviin. Laadukkaan tiedon keräämiseen ja hyödyntämiseen tulee kiinnittää huomiota ja seuranta- ja valvontajärjestelmien on oltava tehokkaita tunnistamaan uudet riskit. Myös eläinlääkintäviranomaisten osaamisesta ja resursseista eri maissa on huolehdittava, jotta kyetään reagoimaan yllättäviin tapahtumiin.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedoksi asiakohdan esittelyn ja siitä käydyn keskustelun.

e) YK:n ruokajärjestelmähuippukokous +2, arviointitilaisuus (Rooma, 24.–26. heinäkuuta 2023) (10786/23) (Almakari)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtajamaa Ruotsi kertoi Roomassa 24.-26. heinäkuuta järjestettävästä YK:n ruokajärjestelmähuippukokouksen tilannekatsauksesta. Tapaamisen on kutsunut koolle YK:n pääsihteeri, ja tavoitteena on saada katsaus siihen, kuinka hyvin maat ovat edenneet edellisessä kokouksissa tehtyjen sitoumuksien toteuttamisessa, YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Agenda2030 –tavoitteiden) mukaan. Puheenjohtaja kannusti maita osallistumaan kokoukseen, ja korosti globaalin keskustelun tärkeyttä ruokaturvaan liittyen.

Komissaari Kyriakides korosti tulevan tapaamisen merkittävyyttä. Hän muistutti, että tuleva tapaaminen on tärkeä askel Agenda2030 -tavoitteiden toteuttamisessa, ja syyskuun Agenda2030-tapaamiseen toimitetaan tiedonanto Rooman kokouksesta. Komissio on aktiivinen kahdeksassa eri koalitiossa, muun muassa agroekologian ja kouluruoan koalitioissa. Komissaari myös kiitti maita, jotka ovat olleet aktiivisia eri koalitioissa, ja jotka ovat toimittaneet omat kansalliset tiedotteet ruokajärjestelmien seurannasta.

Italia, kokouksen isäntämaa, odottaa laajaa ja korkeatasoista osallistumisesta kokoukseen. Kokouksessa ovat edustettuina lukuisat eri sektorit – muun muassa valtiot, kansalaisyhteiskunta, yliopistot, ja yksityissektori.

Kaksi muuta jäsenvaltiota pitivät puheenvuorot. Puheissaan he korostivat ruokajärjestelmän tärkeyttä Yhteisen terveyden (One Health) kannalta, sekä toivoa laajaan osallistumiseen EU:n jäsenvaltioilta. Lisäksi puheenvuoroissa toivottiin laajempaa lainsäädännön harmonisointia ruokajärjestelmiin liittyen, joissa huomioon otettaisiin niin paikalliset, kansalliset kuin kansainväliset aloitteet.

Neuvosto pani merkille annetut tiedot ja jäsenvaltioiden kommentit.

TIISTAI 27. KESÄKUUTA 2023

MAATALOUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

7. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset (10826/23) (Uusitalo)
Komission tiedotusasia
Keskustelu

Komissaari Wojciechowski kertoi keskittyvänsä puheenvuorossaan yleiseen kansainvälisen kaupan tilanteeseen, kahdenvälisiin kauppasopimuksiin sekä monenvälisiin suhteisiin.

Yleisestä kansainvälisen kaupan tilanteesta komissaari kertoi, että EU:n kansainvälinen kaupankäynti on kasvanut. EU:n vienti on kasvanut ml. kehittyviin maihin, mikä on tärkeä panos maailmanlaajuiseen ruokaturvaan. Viennin vuosittainen kasvu on ollut mahdollista yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistusten myötä, kun maataloudesta on tullut kilpailukykyisempää. Lisäksi kauppasopimukset ovat avanneet uusia markkinoita.

Komissaari painotti, että kahdenväliset suhteet ovat erittäin tärkeitä nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Ne monipuolistavat markkinoita ja edistävät ruokajärjestelmien kestävyyttä.

EU:n ja Australian välisissä vapaakauppaneuvotteluissa on 15 neuvottelukierrosta takana. Kauppakomissaari, komissaari Wojciechowski ja Australia keskustelivat kesäkuun alussa jäljellä olevista asioista ja korostivat, että täytyy saada aikaan kunnianhimoinen lopputulos. Seuraavaa kokousta valmistellaan heinäkuulle ja komissaari totesi luottavansa jäsenvaltioiden tukeen.

Komission puheenjohtaja von der Leyen vieraili latinalaisessa Amerikassa ja siellä molemmat osapuolet olivat samaa mieltä siitä, että neuvottelut pitää saada päätökseen. Täytyy vielä käsitellä sopimuksen ympäristöulottuvuutta; EU haluaa lisävakuuksia Mercosur-kumppaneilta, mutta ne pitävät niitä intressiensä vastaisina.

Komission puheenjohtaja von der Leyen on sopinut Meksikon presidentin kanssa, että vapaakauppasopimusneuvotteluita Meksikon kanssa kiihdytetään niin, että sopimukseen päästäisiin vuoden loppuun mennessä. Meksiko on merkittävä ruoantuoja ja siellä on nopeasti kasvava väestö. EU:n maataloustuotteiden ml. maantieteellisten merkintöjen markkinoillepääsy on positiivista EU:lle ja sen viljelijöille.

Komissaari kertoi, että Intian kanssa on käyty viisi neuvottelukierrosta ja neuvottelut on avattu uudestaan. Viimeisin neuvottelu oli neuvostoa edeltävällä viikolla. Joitain kehitysaskelia on otettu. Asiassa kuullaan vielä jäsenvaltioita. Maantieteellisistä merkinnöistä neuvotellaan heinäkuun puolivälissä.

EU:n viennistä 21 % kohdistuu Yhdisteeseen kuningaskuntaan. Maataloustuotteiden vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on ollut kestävällä pohjalla, mutta tuonti on ollut vaikeuksissa. Terveys- ja kasvinsuojelutoimet (SPS) ja tullitarkastukset ovat aiheuttaneet haasteita. Yhdistynyt kuningaskunta ei ole vielä täysimääräisesti asettanut näitä toimia EU:sta tulevaan tuontiin. EU:n on valmistauduttava uuteen tilanteeseen, tuontitodistukset tarvitaan kolmansista maista lokakuusta 2023 eteenpäin. Sääntelyn eroavaisuudet saattavat aiheuttaa ongelmia.

Yhdysvallat on toiseksi tärkein EU:n vientimarkkina EU:n ulkopuolella. Suurin ongelma kaupankäynnissä ovat polkumyynnin vastaiset toimet, jotka Yhdysvallat on aloittanut Espanjan oliiveja vastaan. Komissio on suhtautunut tähän häiriöön vakavasti ja toiminut aktiivisesti. Lisäksi EU pyrkii lisäämään yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa. Esim. vuonna 2022 Yhdysvaltojen maatalousministeriön (USDA) kanssa keskusteltiin mm. kestävyydestä, maatalouden tuottavuudesta, ruokaturvasta, maaperän tilasta sekä nautojen päästöistä. Vuonna 2023 keskustellaan mm. naudantuotannon kestävyydestä, elintarvikkeiden hinnoista, kestävän viljelyn edistämisen toimenpiteistä, maatalouden kehityksestä ja markkinahäiriöistä.

Komissio neuvottelee maantieteellisten merkintöjen kaupasta Kiinan kanssa. Kiinassa katsotaan, ovatko EU:n maataloustuet WTO:n sopimusten vastaisia. Komissio katsoo, että YMP:n tuotannosta irrotettu tuki on WTO:n kotimaisen tuen sääntöjen mukainen.

Komissaari totesi, että suojalausekkeet osalle Ukrainan tuonnista umpeutuvat 15.9. Komissio on omistautunut sille, että Mustanmeren laivareitit pysyvät auki.

Komissio on valmis antamaan kaupan täyden liberalisoinnin Moldovalle. Tähän kuuluu suojalausekkeita, vaikka kauppa onkin hyvin rajallista.

Komissio kertoi, että tutkimus kauppasopimusten kumulatiivisista taloudellisista vaikutuksista maataloudelle on käynnissä. Siinä katsotaan, miten hiljattain sovitut EU:n sekä muiden maiden keskinäiset kauppasopimukset vaikuttavat talouteen. Tutkimus pitää sisällään ainakin Intian, Uuden-Seelannin, Chilen ja Australian. Tutkimukseen yritetään sisällyttää myös Yhdistyneen kuningaskunnan sopimukset Uuden-Seelannin ja Australian kanssa ja niiden kerrannaisvaikutukset EU:n markkinoille.

G7-kokouksessa Japanissa nähtiin, että nämä maat ajattelevat hyvin samalla tavalla. Kokouksen lausuma oli kunnianhimoinen ja siinä tuomittiin Venäjän hyökkäyssota ja haluttiin, että edetään kohti kestävää muutosta. G20-maatalouskokouksessa Intiassa ei päästy yhteisymmärrykseen lausumasta, sillä siihen liittyi geopoliittisia jännitteitä. Maat eivät olleet samaa mieltä Venäjän suhteen ja toisella puolella oli mm. Kiina.

Parhaillaan valmistellaan maailman kauppajärjestön (WTO) ministerikokousta. Komissio näkee, että tulos voisi olla ruokaturvapaketti sekä avoimuuslinja kaikkiin pilareihin.

Komissaari kertoi myös kansainväliseen kauppaan liittyvistä matkoistaan. Kaupanedistämismatkojen kohteita ovat mm. Kazakstan, Intia ja Japani. Komission lähtee Japaniin 80 liiketoiminnan edustajan kanssa. Vuoden lopussa komissaari lähtee Intiaan ja komissio julkaisee tästä kiinnostuspyynnön osallistua.

Asiasta käytiin täysi pöydänympärikierros. Jäsenvaltiot painottivat pääosin kansainvälisen kaupan ja kauppasopimusten edistämistä, mutta siten, että EU:n oma tuotanto ei liikaa kärsi. EU:n maataloustuottajia pitää tukea. Muutama jäsenvaltio otti esiin sen, että EU:n ja kolmansien maiden viljelijöillä pitää olla tasapuoliset kilpailuedellytykset markkinoilla. YMP:n vaatimukset vaikuttavat EU:n tuottajien kilpailukykyyn. Suomi ja useat muut jäsenvaltiot totesivat, että EU voi tukea kestävien ruokajärjestelmien edistämistä globaalisti kauppaneuvotteluiden kautta.

Suomi totesi myös puheenvuorossaan, että Euroopan elintarvikevienti on kehittynyt suotuisasti. Aktiivisella kauppapolitiikalla ja kahdenvälisillä sopimuksilla on ollut keskeinen merkitys tässä kehityksessä. On hyvä, että komissio vie käynnissä olevia neuvotteluja aktiivisesti eteenpäin ja tarkastelee myös uusia mahdollisuuksia. Aktiivisilla vienninedistämistoimilla ja vientimahdollisuuksien ylläpitämisellä voidaan maksimoida kauppasopimusten antamat hyödyt. Vienti on osa ratkaisua kannattavuusongelmien kanssa kamppailevien viljelijöiden aseman parantamisessa. Suomi tukee komissiota meneillään olevien neuvotteluprosessien loppuun saattamisessa.

Jäsenvaltiot Suomi mukaan lukien totesivat odottavansa komissiolta kauppasopimusten kumulatiivisten taloudellisten vaikutusten tutkimuksen julkaisua.

Jäsenvaltiot pyysivät komissiota ottamaan huomioon erityisesti herkät tuotteet viimeisteltäessä EU:n ja Australian välistä vapaakauppasopimusta. Suomi totesi antavansa komissiolle täyden tuen ratkaisujen hakemiseen viimeisissä Australian kanssa käytävissä neuvotteluissa. Suomi totesi, että syntyvän sopimuksen tulee olla tasapainoinen.

Useampi jäsenvaltio totesi Mercosur-sopimuksen oleva herkkä ja olisi saatava selkeät sitoumukset liittyen kestävyyteen.

Ukrainan rajavaltiot ottivat esiin niiden viljelijöiden vaikean tilanteen, kun Ukrainasta on tullut halpaa viljaa, joka jää rajavaltioiden markkinoille ja laskee siellä hintoja ja täyttää varastot. Toisaalta osa muista jäsenvaltioista totesi haluavansa tukea Ukrainaa ja siksi on tärkeää, että tuonti Ukrainasta on tullivapaata. Suomi totesi, että Ukrainan vientimahdollisuuksien tukeminen kaikin keinoin on tärkeää.

Yksittäinen jäsenvaltio totesi, että EU:n on lähestyttävä kehittyviä maita, että päästään eteenpäin WTO:n maatalousneuvotteluihin liittyvästä jumista. Yksi maa totesi, että EU on jo tehnyt merkittäviä uudistuksia maataloustuissa ja vihreän laatikon tuet eivät saa olla WTO:n neuvottelupöydässä. Yksi jäsenvaltio totesi, että on varmistettava johdonmukaiset tulokset ruokaturvan osalta ja parannettava alkuperämerkintöjä.

Muutama jäsenvaltio painotti EU:n maantieteellisten merkintöjen tukemista, suojelemista ja merkitystä kansainvälisessä kaupassa.

Tuleva puheenjohtaja Espanja totesi, että EU on merkittävin maataloustuotteiden tuoja ja viejä maailmanlaajuisesti. Siksi on tärkeää saada vakaat, kestävät ja toimivat sopimukset pääkauppakumppanien kanssa.

Komissaari Wojciechowski totesi vastauspuheenvuorossaan, että kumulatiivinen vaikutustenarviointi valmistuu syksyllä. Siinä huomioidaan myös Yhdistyneen kuningaskunnan vapaakauppasopimus Australian kanssa. Komissaari totesi, että pitävät herkät tuotteet mielessään EU:n ja Australian vapakauppasopimusta viimeisteltäessä.

Komissaari kiitti, että monet jäsenvaltiot hyväksyvät poikkeustoimet Ukrainan rajavaltioille. Komissaari vertasi kauppasopimuksien taloudellisia vaikutuksia EU:lle ja totesi Ukrainan kaupan vapauttamisen kasvattavan Ukrainasta EU:hun tulevaa vientiä paljon ja suurin osa tästä jää Ukrainan rajavaltioihin. Komissaari kertoi, että vain kolmella jäsenvaltiolla on positiivinen kauppatase Ukrainan kanssa ja Suomi on yksi niistä.

Puheenjohtaja Ruotsi veti keskustelun yhteen ja totesi keskustelun osoittaneen, että maatalous- ja kalastusneuvostolla on täydentävä rooli kauppakysymyksissä. Luvut näyttävät, kuinka tärkeää on maatalouskauppa; se mm. säilyttää miljoonia työpaikkoja. Puheenjohtaja summasi, että jäsenvaltiot yleisesti ottaen tukevat näitä neuvotteluita kahden- ja monenvälisillä foorumeilla. Jäsenvaltiot haluavat edistää kestävää kauppaa ja maataloutta ja viedä tätä EU:n kestävää mallia maailmalle. Puheenjohtaja totesi luottavansa, että komissio pitää jatkossakin maatalous- ja kalastussektorin mielessään kauppaneuvotteluissa.

8. Muut asiat

a) Markkinatilanne ja maatalousalan varauksesta rahoitettavat tukipaketit (10981/23) (Kallio)
Ranskan ja Saksan valtuuskuntien tiedotusasia

Ranska ja Saksa esittelivät yhteisen tiedotusasiansa koskien markkinatilannetta ja maatalousalan varauksesta rahoitettavia tukipaketteja. Tiedotusasian pääsisältö oli kritiikin osoittaminen komissiolle maatalousvarauksen kriisipakettien valmistelua kohtaan, joka on ollut sekavaa ja sen valmistelun läpinäkyvyys puutteellista. Maatalousministereitä ja maatalouden erityiskomiteaa ei ole tiedotettu ja kuultu riittävästi valmistelussa. Olisi otettava opiksi siinä, miten kriisejä hoidetaan ja miten toimitaan selkeällä tavalla sisäisen ja ulkoisen solidaarisuuden suhteen.

Viitattiin myös usean jäsenvaltion komissiolle osoittamaan kirjeeseen, jossa vaadittiin maatalousvarauksen käyttöä koskevaan valmisteluun avoimuutta ja selkeyttä. Jäsenvaltioiden mukaan päätökset pitäisi pohjata faktoihin ja kerättyihin tietoihin, sillä kriisipaketissa on kyse sekä teknisistä että poliittisista kysymyksistä. Hyvänä pidettiin, että viimein on löydetty ratkaisu tiettyjen jäsenvaltioiden yksipuolisten tuontikieltojen poistamiseksi. On tärkeää, että kuivuudesta ja tulvista sekä muista markkinahäiriöistä kärsineitä jäsenvaltioita tuetaan kolmannessa paketissa.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertasi kriisipakettien valmistelua myöntäen, että sen valmistelussa on ollut sekavuutta ja epäselvyyttä korostaen kuitenkin komission pyrkineen toimimaan avoimesti sekä tunnistavansa viljelijöiden kohtaamat häiriöt: Ukrainan sodan vaikutukset, äärimmäiset sääolosuhteet sekä jäsenvaltiokohtaiset markkinaongelmat, joista jäsenvaltiot ovat myös toimittaneet komissiolle tietoa.

Maatalouskomissaari perusteli ensimmäisen ja toisen tukipaketin kohdistamista Ukrainan naapurijäsenvaltioille sillä, että nämä valtiot ovat kohdanneet eniten markkinahäiriötä EU:n ja Ukrainan kaupankäynnin vapautumisesta kasvaneen tuonnin takia. Nyt hyväksytty toinen kriisipaketti on osa laajempaa sopimusta, jonka yhteydessä tietyt Ukrainan naapurijäsenvaltiot luopuivat yksipuolisista tuontikielloista ja toimet korvattiin EU:n kauppalainsäädäntöä päivittämällä siten, että tiettyjen maataloustuotteiden tuonti on mahdollista EU:n sisämarkkinoille Ukrainan rajanaapurivaltioita lukuun ottamatta 15. syyskuuta saakka. Lisäksi on vahvistettu solidaarisuuskaistoja ja infrastruktuuria sekä perustettu EU:n, Ukrainan ja Moldovan välinen koordinaatioelin logististen esteiden poistamiseksi.

Maatalouskomissaari kertoi 10. heinäkuuta jäsenvaltioiden hallintokomiteaan hyväksyttäväksi tulevasta kolmannesta 330 miljoonan euron tukipaketista, joka on kohdistettu 22 jäsenvaltiolle ja jota jäsenvaltioiden on mahdollista täydentää kansallisella lisärahoituksella. Summa jaetaan pääosin suorien tukien jakoavaimen mukaan. Muutama eniten kuivuudesta tai maitomarkkinoiden ongelmista kärsinyttä jäsenvaltiota saa ylimääräistä tukea. Kolmannen paketin tarkoituksena on tarjota työkaluja jäsenvaltioiden kansallisiin haasteisiin vastaamiseen, joista komissaari mainitsi kuivuuden, tulvat, inflaation sekä tiettyjen jäsenvaltioiden ongelmat maitomarkkinoilla.

Keskustelussa suurin osa jäsenvaltioista käytti puheenvuoron. Jäsenvaltiot korostivat tuen ja solidaarisuuden jatkamista Ukrainalle ja pitivät myös EU:n sisäistä solidaarisuutta tärkeänä. Suurin osa jäsenvaltioista antoi tukensa toiselle ja kolmannelle kriisipaketille.

Suomi piti monen muun jäsenvaltion tavoin tärkeänä, että kriisipakettien sisältö on nyt selvillä ja varat saadaan vauhdikkaasti liikkeelle viljelijöille siten, että jäsenvaltioilla jää toimeenpanoon riittävästi aikaa. Muiden jäsenvaltion tavoin Suomi toivoi joustavuutta myös toimeenpanon seuraavissa askeleissa mukaan lukien tuen maksun takarajassa.

Useiden muiden jäsenvaltioiden tavoin Suomi piti tärkeänä, että maatalousvarauksen käytön sääntöjä ja toimintatapoja tarkastellaan syyskuussa ylijohtajien kokouksessa. Suomen mielestä maatalousvarauksen käytön sääntöjen on oltavat selvät, objektiiviset ja läpinäkyvät. Samansuuntainen viesti tuli esiin monien muidenkin jäsenvaltioiden puheenvuoroissa, joissa viitattiin myös päätöksenteon avoimuutta vaatineeseen jäsenvaltioiden yhteiseen kirjeeseen.

Yhteenvedossa maatalouskomissaari kertoi vastauksen olevan työn alla päätöksenteon avoimuutta vaatineeseen jäsenvaltioiden kirjeeseen.

b) Epäsuotuisat sääolot ja tarve tiettyihin poikkeuksiin YMP:n puitteissa (10837/1/23 REV 1) (Kytölä)
Latvian valtuuskunnan tiedotusasia, Tšekin, Viron, Suomen, Unkarin, Liettuan, Puolan ja Romanian valtuuskuntien tukemana

Puheenjohtaja antoi ensimmäisen puheenvuoron Latvialle, joka kiitti muita jäsenvaltioita tuesta. Erityiset sääolosuhteet ovat koetelleen viljelijöitä, mistä syystä tarvitaan tiettyjä poikkeuksia yhteisen maatalouspolitiikan sääntöihin, jotta voidaan esimerkiksi kerätä rehua eläimille kesantoaloilta. Kuivuuden takia Latvia arvioi sadon olevan 30 prosenttia normaalia alempi. Lisäksi keväthalla aiheutti menetyksiä hedelmäsatoon. Nämä tulivat sen lisäksi, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan.

Yhteensä 19 jäsenvaltiota käytti puheenvuoron. Yhtä jäsenvaltiota lukuun ottamatta Latvian ja sitä tukeneiden jäsenvaltioiden ehdottamat poikkeukset vuosille 2023 ja 2024 saivat muilta kannatusta.

Ministeri Essayah totesi kuivuuden olevan vaikea ongelma myös Suomessa. Kesäkuussa ei ole satanut ja kuun puolivälissä alkanut helteinen sää on tyrehdyttänyt kasvustojen kehityksen. Paikoin siemenet eivät ole itäneet lainkaan. Satoarvio on tällä hetkellä jo selvästi alle keskimääräisen. Jos sadetta ei saada riittävästi seuraavan 1-2 viikon aikana, niin edessä on viljoilla katovuosi. Tällä tulee olemaan myös vaikutus rehun hintaan ja saatavuuteen kotieläintiloilla, Essayah summasi.

Komissaari Wojciechowski luetteli viisi toimenpidettä, joilla komissio pyrkii auttamaan viljelijöitä. Niitä ovat maatalousvarauksen käyttö, korotettujen ennakoiden maksaminen sekä suorissa tuissa että maaseudun kehittämisen tuissa. Lisäksi sektoriohjelmiin on jo ehdotettu joustoa, samoin investointeihin, joilla korvataan menetettyä infrastruktuuria, laitteita tai satoja. Myös valtiontukea on mahdollista maksaa. Komissaari mietti myös kriisivarauksen kasvattamista pitemmällä aikavälillä. Jäsenvaltioiden toiveeseen poikkeuksista komissaari oli vastauksessaan hyvin ympäripyöreä.

c) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
(10784/23)
i) Asetus maantieteellisistä merkinnöistä – tilannekatsaus
ii) Siirtyminen maatilojen kestävyyttä koskevaan tietoverkkoon (FSDN) – tilannekatsaus
iii) Asetus luonnonmukaisen lemmikkieläinruoan merkinnöistä – tilannekatsaus
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

i) Asetus maantieteellisistä merkinnöistä – tilannekatsaus (Kallio)

Puheenjohtaja korosti maantieteellisten merkintöjen tuovan EU:n maataloustuotannolle ja elintarviketeollisuudelle merkittävää lisäarvoa ja piti tärkeänä, että tätä koskevaa sääntelyä päivitetään. Toukokuussa hyväksytty neuvoston yleisnäkemys vahvistaa tuottajaryhmien roolia maantieteellisissä merkinnöissä kuitenkin siten, että tuottajaryhmien soveltaminen on jäsenvaltioille vapaaehtoista. Maantieteellisten merkintöjen verkkotunnukset ovat neuvostolle tärkeä asia. Neuvosto ei halua EU:n teollisoikeuksien virasto EUIPO:lle roolia maantieteellisten merkintöjen hyväksymisprosesseissa.

Puheenjohtaja päivitti jäsenvaltioille maantieteellisten merkintöjen asetuksen kolmikantaneuvottelujen tilannetta. Ruotsin puheenjohtajakaudella on järjestetty ensimmäinen kolmikantaneuvottelu ja jatkettu työtä teknisellä tasolla. Puheenjohtaja kertoi, että työtä on paljon edessä Espanjan puheenjohtajakaudella ja luottavansa, että neuvottelut saadaan maaliin tulevan syksyn aikana, jolloin järjestetään ainakin kaksi poliittista kolmikantaneuvottelua.

Maatalouskomissaari kertoi puheenjohtajamaan, Euroopan parlamentin pääneuvottelija Paolo de Castron ja EU:n komission olevan omistautuneita ja motivoituneita asialle kuvaten neuvotteluita intensiivisiksi ja rakentaviksi. Komissio haluaa vahvistaa maataloustuotteiden ja juomien maantieteellisiä merkintöjä, tuoda niihin lisää kestävyyttä sekä kehittää niitä tuottajien etu huomioiden. Komission suurin huoli neuvoston ja parlamentin näkemyksissä on EUIPO:n roolin poistaminen (neuvosto) tai merkittävä rajoittaminen (parlamentti) maantieteellisten merkintöjen hyväksymisprosesseissa. Komissio haluaisi hyödyntää viraston asiantuntemusta jatkossakin. Lisäksi komissio mainitsi ongelmaksi päällekkäisyydet yhteisen markkinajärjestelyasetuksen kanssa, joihin olisi löydettävä neuvotteluissa järkevämpi ratkaisu. Komissio toivoi, että sopu löydetään syksyllä ja asetus saadaan voimaan vuoden 2024 aikana.

Keskustelussa 16 jäsenvaltiota käytti puheenvuoron.

Jäsenvaltiot antoivat vahvan tuen Espanjalle saattaa neuvottelut päätökseen tulevalla puheenjohtajakaudella. Yleisesti toivottiin yksinkertaista, selkeää ja houkuttelevaa lainsäädäntöä siten, että järjestelmästä ei tule liian monimutkainen soveltaa tuottajille ja elintarviketeollisuudelle. Moni jäsenvaltio piti tärkeänä, että neuvoston yleisnäkemyksen kirjauksista koskien verkkotunnuksia ei jousteta. Yksi jäsenvaltio toivoi, että koivun ja vaahteran mahlasta tehdyt alkoholijuomat voitaisiin sisällyttää asetukseen

EUIPO:n osalta jäsenvaltioiden puheenvuorot jakaantuivat. Osa jäsenvaltioista toistivat aikaisemman neuvoston yleisnäkemykseen päätyneen kantansa EUIPO:n roolin poistamisesta komission ehdotuksesta. Osa jäsenvaltioista taas toivoi, että edelleen voitaisiin harkita nykytilanteen jatkamista, jossa EUIPO avustaa EU:n komissiota maantieteellisten merkintöjen käsittelyssä. Samaan tapaan osa jäsenvaltioista painotti tuottajaryhmien soveltamisen pakollisuutta ja osa vapaaehtoisuutta, joista jälkimmäinen on neuvoston yleisnäkemyksessä.

Eräs jäsenvaltio kritisoi melko voimakkaasti Euroopan parlamentin ehdotuksien menevän asetuksen tarkoituksen ohitse ja heikentävän tuottajien oikeusvarmuutta. Muutama jäsenvaltio kritisoi parlamentin ehdotuksia viineihin liittyen. Erään jäsenvaltion mukaan parlamentin ehdotuksia vahvemmista alkuperämerkinnöistä ei pidä hyväksyä.

Tuleva puheenjohtajavaltio Espanja vakuutti olevansa motivoitunut viemään kolmikantaneuvottelut

loppuun puheenjohtajakaudellaan, työskentelevänsä tarmolla ja rakentavasti sekä puolustavansa neuvoston mandaattia.

ii) Siirtyminen maatilojen kestävyyttä koskevaan tietoverkkoon (FSDN) – tilannekatsaus (Kallio)

Puheenjohtaja kertoi jäsenvaltioille valmistautuvansa 29.6. järjestettävään toiseen kolmikantaneuvotteluun, jonka tavoitteena on saavuttaa neuvottelusopu Euroopan parlamentin ja komission kanssa sekä pyysi jäsenvaltioita viimeisiä evästyksiä neuvotteluihin.

11 jäsenvaltiota käytti puheenvuoron. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui vaatimus pitää kiinni neuvoston positiosta koskien non-opinion -lauseketta, jolla rajataan komission mahdollisuuksia lisätä tietoverkkoon uusia muuttujia täytäntöönpanosäännöksillä. Kerättävän tiedon tulisi olla luotettavaa ja todennettavaa. Toivottiin riittävästi aikaa ja yksinkertaisuutta toimeenpanoon. Eräät jäsenvaltiot toivoivat mahdollisuutta pitää maatilojen kestävyyttä koskevaa tietoverkko pakollisena niin halutessaan, missä Euroopan parlamentti haluaa järjestelmästä aina vapaaehtoisen, mikä sai myös jäsenvaltioilta tukea.

Komissio korosti yhteenvedossa, että maatilojen kestävyyttä koskeva tietoverkko on ainutlaatuinen lähde maanviljelystä saataville tiedoille, joita voidaan hyödyntää tulevien politiikkojen valmistelussa. Nykyinen järjestelmä koskee vain taloutta, ja komissio haluaa laajentaa sen kattamaan myös kestävyyteen ja sosiaalisiin asioihin liittyviin tietoihin. Komissio haluaa kompensoida järjestelmämuutoksesta johtuvaa hallinnollista taakkaa 50 miljoonan euron EU-rahoituksella vuonna 2024.

iii) Asetus luonnonmukaisen lemmikkieläinruoan merkinnöistä – tilannekatsaus (Kytölä)

Puheenjohtaja totesi, että kolmikantaneuvotteluissa saavutettiin poliittinen sopu 6. kesäkuuta. Kirje Euroopan parlamentille toimitettiin 14. kesäkuuta. Nyt juristilingvistit katsovat tekstiä, Euroopan parlamentin on tarkoitus hyväksyä asetus syyskuussa ja neuvoston lokakuussa. Keskeinen sisältö asetuksessa on, että lemmikkieläinruoka voidaan luokitella luonnonmukaiseksi, jos se sisältää 95 % luomumateriaalia aiemman 100 % sijasta. Puheenjohtajan mukaan 100 % oli lähes mahdoton saavuttaa. Tuotteissa käytetään EU:n luomulogoa.

Komissaari Wojciechowski oli tyytyväinen, että asetuksessa pystyttiin etenemään nopeasti ja pragmaattisesti. Luomulemmikkieläinruoalla on toistaiseksi vasta pieni siivu markkinoista, mutta se on kasvussa ja on osa luonnonmukaisen tuotannon lisäämisen tavoitetta. Asetus selkeyttää sääntöjä kuluttajille ja lemmikkieläinten omistajille. Jäsenvaltiot eivät käyttäneet puheenvuoroja.

Suomen edustajat
Ministeri Essayah, ea Mattila, Kaila, Lampinen, Uusitalo (MMM), Aalto, Valonen, Hörman, Kytölä, Kallio, Ratasvuori (EUE)

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -